

کتاب

۱۰۰۰ نکته ۱۰۰۰ تست

روان شناسی شخصیت

تالیف: فاطمه صفرزاده مقدم

۱۱۶۳ تست طبقه بندی شده تالیفی

همراه با پاسخ های تشریحی

مقدم
- گروه آموزشی مقدم -

فهرست مطالب

فصل اول: مقدمات، تعاریف و سنجش شخصیت	۲
فصل دوم: عوامل به وجود آورنده شخصیت	۹
فصل سوم: رشد شخصیت	۱۳
فصل چهارم: رویکرد روانکاوی	۱۵
فصل پنجم: نظریه تحلیل یونگ	۲۳
فصل ششم: نظریه روانشناسی فردی	۲۹
فصل هفتم: نظریه موری	۳۳
فصل هشتم: نظریه کارن هورنای	۳۷
فصل نهم: روانکاوی انسان گرا (نظریه فرام)	۴۰
فصل دهم: نظریه کلاین	۴۴
فصل یازدهم: نظریه گروهی مورنو	۴۸
فصل دوازدهم: رویکرد عمر (نظریه پسا فرویدی اریکسون) ...	۴۹
فصل سیزدهم: نظریه التقاطی گاردنر مورفی	۵۳
فصل چهاردهم: نظریه تاثیر متقابل اشخاص سالیوان	۵۴
فصل پانزدهم: رویکرد رفتاری	۵۸
فصل شانزدهم: رویکرد یادگیری اجتماعی	۶۲
فصل هفدهم: نظریه میدانی لوین	۷۰
فصل هجدهم: نظریه های ارگانیک و سرشتی	۷۱
فصل نوزدهم: رویکردهای صفات در شخصیت	۷۵
فصل بیستم: نظریه پدیدارشناختی راجرز	۸۹
فصل بیست و یکم: نظریه کل نگر پویشی مزلو	۹۴
فصل بیست و دوم: روانشناسی وجودی	۹۸
فصل بیست و سوم: رویکرد شناختی	۱۰۱
فصل بیست و چهارم: رویکرد زمینه محدود	۱۰۶

فصل اول: مقدمات، تعاریف و سنجش شخصیت

۱. قدیمی‌ترین نظریه‌های سنخ (تیپ)‌شناسی مربوط به کدام اندیشمند است؟
 (۱) سقراط (۲) ارسطو (۳) بقراط (۴) جالینوس
۲. کدام نظریه جزو نظریه‌های تیپ‌شناسی محسوب نمی‌شود؟
 (۱) کرچمر (۲) شلدون (۳) یونگ (۴) کتل
۳. کدام دسته از نظریه‌ها بر این فرض مبتنی هستند که شخصیت فرد چکیده‌ای است از صفات یا شیوه‌های مشخصی از رفتار کردن، فکر کردن، احساس کردن، واکنش نشان دادن و نظایر آنها؟
 (۱) نظریه‌های سنخ (۲) نظریه‌های صفات (۳) نظریه‌های تعامل‌گرایی (۴) نظریه‌های روان‌پویایی
۴. بانفوذترین نظریه از گروه نظریه‌های صفات کدام است؟
 (۱) نظریه فروید (۲) نظریه سالیوان (۳) نظریه کتل (۴) نظریه یونگ
۵. کدام رویکردهای شخصیت‌مکمل یکدیگر و در واقع می‌توان آنها را دو روی یک سکه دانست؟
 (۱) نظریه سنخ و نظریه صفات (۲) نظریه روان‌پویایی و انسان‌گرایی (۳) نظریه رفتارگرایی و روانکاوی (۴) نظریه صفات و نظریه یادگیری اجتماعی
۶. در کدام گروه از نظریه‌ها شخصیت با مفهوم یکپارچگی مشخص می‌شود؟
 (۱) نظریه‌های صفات (۲) نظریه‌های روان‌پویایی (۳) نظریه‌های انسان‌گرایی (۴) نظریه‌های رفتارگرایی
۷. در کدام نظریه شخصیت با منش معادل گرفته می‌شود؟
 (۱) روانکاوی (۲) صفات (۳) رفتارگرایی (۴) انسان‌گرایی
۸. تمرکز کدام مکتب بر بسط نظریه یادگیری با مطالعه شخصیت بوده است؟
 (۱) انسان‌گرایی (۲) صفات (۳) سنخ (۴) رفتارگرایی
۹. کدام جهت‌گیری به عنوان واکنشی در برابر آنچه سلطه روانکاوی به روانشناسی محسوب می‌شد، قد علم کرد؟
 (۱) رفتارگرایی (۲) انسان‌گرایی (۳) یادگیری اجتماعی (۴) صفات
۱۰. در کدام مکتب به اهمیت سائق خودشکوفایی تأکید می‌شود؟
 (۱) رفتارگرایی (۲) صفات (۳) روان‌پویایی (۴) انسان‌گرایی
۱۱. بخش عمده تحقیقات در کدام دیدگاه بر الگوگیری و یادگیری مشاهده‌ای متمرکز بوده است؟
 (۱) یادگیری اجتماعی (۲) رفتارگرایی (۳) روان‌پویایی (۴) صفات
۱۲. مطابق کدام دیدگاه شخصیت حاصل تعامل بین صفات خاص و پیش‌آمادگی‌ها و شیوه‌ای است که محیط بر نحوه ظهور این صفات و تمایلات رفتار وی اثر می‌گذارد؟
 (۱) تعامل‌گرایی (۲) روان‌پویایی (۳) سنخ (۴) رفتارگرایی
۱۳. چه کسی در تحقیقاتش به عدم ثبات دوران بلوغ پی برد؟
 (۱) بندورا (۲) مید (۳) فروید (۴) سالیوان

۱۴. به اعتقاد کدام نظریه پرداز شخصیت سازمان پویایی جنبه های ادراکی، انفعالی، ارادی و بدن فرد آدمی است؟
 (۱) شلدون (۲) مدی (۳) فرگوسن (۴) هیلگارد
۱۵. سنجش کدام عامل، حوزه اصلی کاربرد روان شناسی در مسایل مورد علاقه دنیای واقعی است؟
 (۱) هوش (۲) شخصیت (۳) حافظه (۴) انگیزش
۱۶. کدام دسته از روانشناسان، شخصیت را برای انتخاب بهترین داوطلب برای شغل به خصوص ارزیابی می کنند؟
 (۱) بالینی (۲) آموزشی (۳) صنعتی (۴) عمومی
۱۷. بهترین شیوه های سنجش شخصیت از کدام اصل پیروی می کنند؟
 (۱) میزان کردن (۲) پایایی (۳) اعتبار (۴) همه موارد مذکور
۱۸. کدام اصطلاح به همسانی شرایط و شیوه های اجرایی یک آزمون اشاره دارد؟
 (۱) اعتبار (۲) پایایی (۳) میزان کردن (۴) درجه بندی
۱۹. .... مستلزم همسانی پاسخ به یک ابزار سنجش است؟
 (۱) نرم (۲) پایایی (۳) اعتبار (۴) درجه بندی
۲۰. سریع ترین روش تعیین پایایی کدام است؟
 (۱) بازآزمایی (۲) هم آرزسازی (۳) دو نیمه کردن (۴) ضریب آلفا
۲۱. کدام اصطلاح بیانگر آن است که یک آزمون تا چه اندازه ای آنچه را که قرار است ارزیابی کند، واقعاً ارزیابی می کند؟
 (۱) اعتبار (۲) پایایی (۳) نرم (۴) درجه بندی
۲۲. روانشناسان شخصیت عمدتاً به کدام اعتبار اهمیت می دهند؟
 (۱) محتوا (۲) صوری (۳) سازه (۴) همزمان
۲۳. از دیدگاه عملی مهم ترین نوع اعتبار کدام است؟
 (۱) سازه (۲) صوری (۳) محتوا (۴) پیش بین
۲۴. منظور از کدام نوع اعتبار مواد یا پرسش های جداگانه آزمون است؟
 (۱) محتوا (۲) ملاک (۳) همزمان (۴) پیش بین
۲۵. کدام نوع اعتبار به توانایی آزمون در اندازه گیری مولفه فرضی مدنظر مربوط می شود؟
 (۱) سازه (۲) محتوا (۳) صوری (۴) پیش بین
۲۶. کدام نوع اعتبار جزو اعتبار سازه طبقه بندی نمی شود؟
 (۱) همگرا (۲) واگرا (۳) افتراقی (۴) پیش بین
۲۷. در صورتی که یک پرسشنامه دو گروه افراد را که به متفاوت بودن شهرت دارند، از یکدیگر متمایز کند. دارای کدام نوع اعتبار است؟
 (۱) واگرا (۲) همگرا (۳) ملاکی (۴) افتراقی
۲۸. مرسوم ترین فنون برای به دست آوردن اطلاعات درباره رفتار و شخصیت کدام است؟
 (۱) مشاهده (۲) مصاحبه (۳) آزمون روانی (۴) ۱ و ۲

۲۹. مقیاس‌های درجه‌بندی توسط چه کسی معرفی شد؟
 (۱) موریانو (۲) موری (۳) گالتون (۴) یونگ
۳۰. خطای بخشندگی جزو کدام یک از خطاها طبقه‌بندی می‌شود؟
 (۱) خطای ثابت (۲) خطای تضاد (۳) خطای مجاورت (۴) اثر هاله‌ای
۳۱. زمانی که درجه‌بندی یک یا دو صفت، درجه‌بندی کلیه صفات دیگر را تحت تأثیر قرار دهد، کدام خطا روی می‌دهد؟
 (۱) ثابت (۲) هاله‌ای (۳) تضاد (۴) مجاورت
۳۲. کدام خطا زمانی رخ می‌دهد که درجه‌بندی‌کننده اجازه دهد که ارزشیابی از یک فرد درجه‌بندی شده قبلی، درجه‌بندی از فرد بعدی را تحت تأثیر قرار دهد؟
 (۱) خطای تضاد (۲) خطای مجاورت (۳) خطای ثابت (۴) خطای بخشندگی
۳۳. زمانی که اقلامی را که در یک ابزار درجه‌بندی کنار هم قرار گرفته‌اند، مثل هم درجه‌بندی کنند، کدام خطا روی می‌دهد؟
 (۱) تضاد (۲) هاله‌ای (۳) ثابت (۴) مجاورت
۳۴. اولین پرسشنامه شخصیت را چه کسی ابداع کرد؟
 (۱) برن رویتر (۲) یونگ (۳) گالتون (۴) وودورث
۳۵. کدام پرسشنامه جهت کشف الگوهای رفتاری مربوط به نشانه‌های بیماری‌های عروق قلبی طراحی شده است؟
 (۱) زمینه‌یاب فعالیت جنکینز (۲) مقیاس رجحان‌های شخصی ادواردز (۳) سنخ‌نمای مایرز - بریگز (۴) ناکامی سنخ‌مصور روزنروایگ
۳۶. کدام اندیشمند روش تحلیل عاملی را معرفی نمود؟
 (۱) گالتون (۲) پیرسون (۳) اسپیرمن (۴) فیشر
۳۷. معروف‌ترین و محبوب‌ترین پرسشنامه شخصیت کدام است؟
 (۱) ۱۶PF (۲) CPI (۳) MMPI (۴) NEO
۳۸. گستره‌ترین آزمون روانی به کار برده شده کدام است؟
 (۱) TAT (۲) NEO (۳) MMPI (۴) CPI
۳۹. کدام موارد توسط آزمون MMPI بررسی می‌شود؟
 (۱) نگرش‌های سیاسی و اجتماعی (۲) عوامل آموزشی و شغلی (۳) سلامت جسمانی و روانی (۴) همه موارد مذکور
۴۰. آزمون MMPI-۲ برای استفاده در مورد کدام گروه ساخته شد؟
 (۱) سالمندان (۲) کودکان (۳) نوجوانان (۴) اقلیت‌ها
۴۱. نمرات بالا در کدام مقیاس‌های آزمون MMPI سه عنصری روان‌رنجور تلقی می‌شود؟
 (۱) ۱ و ۲ و ۳ (۲) ۶ و ۷ و ۸ (۳) ۷ و ۸ و ۹ (۴) ۲ و ۳ و ۴
۴۲. نمرات بالا در کدام مقیاس آزمون MMPI چهار عنصری روان‌پریشی نامیده می‌شود؟
 (۱) ۱ و ۲ و ۳ و ۴ (۲) ۵ و ۶ و ۷ و ۸ (۳) ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ (۴) ۶ و ۷ و ۸ و ۹

۴۳. به کدام آزمون شخصیت، پرسشنامه ملاکی گفته می‌شود؟
 (۱) TAT (۲) ۱۶pf (۳) CPI (۴) MMPI
۴۴. کدام پرسشنامه به نوعی فرزند طبیعی MMPI تلقی می‌شود؟
 (۱) NEO (۲) CPI (۳) TAT (۴) SCL-۹۰
۴۵. پرسشنامه روانی کالیفرنیا (CPI) جهت استفاده برای افراد بهنجار چند سال به بالا طراحی شده است؟
 (۱) ۸ سال (۲) ۱۰ سال (۳) ۱۳ سال (۴) ۱۸ سال
۴۶. آزمون CPI شامل چند ماده، چند مقیاس اندازه‌گیری نگرش و چند جنبه ارزیابی شخصیت است؟
 (۱) ۱۷-۳-۴۶۲ (۲) ۱۶-۵-۵۵۰ (۳) ۱۷-۲-۴۶۲ (۴) ۱۳-۱۰-۵۶۷
۴۷. روش‌های تحلیل عاملی به کار رفته در ساختن و استاندارد کردن کدام ابزار سنجش شخصیت پیچیده‌تر است؟
 (۱) CPI (۲) MMPI (۳) پرسشنامه چند محوری میلون (۴) TAT
۴۸. کدام دسته از آزمون‌ها عمدتاً توسط روانشناسان بالینی برای کار با اشخاصی که از نظر هیجانی آشفته هستند، ساخته شده است؟
 (۱) آزمون‌های عینی شخصیت (۲) آزمون‌های فرافکنی شخصیت (۳) آزمون‌های استعداد (۴) آزمون‌های هوش
۴۹. کدام دسته از آزمون‌ها سعی دارند بخش نادیدنی شخصیت ما را کاوش کنند؟
 (۱) آزمون‌های فرافکن (۲) آزمون‌های عینی (۳) آزمون‌های تفکر مفهومی (۴) آزمون‌های نگرش
۵۰. تعبیر و تفسیر آزمون‌های فرافکنی مبتنی بر کدام نظریه است؟
 (۱) رفتاری (۲) سیستمی (۳) شناختی (۴) روان‌پویایی
۵۱. در تحلیل کدام آزمون به سرعت پاسخ بیشتر اهمیت داده می‌شود؟
 (۱) تداعی واژه‌ها (۲) CPI (۳) ۱۶PF (۴) NEO
۵۲. پرکاربردترین آزمون فرافکن در سنجش شخصیت کدام است؟
 (۱) اندریافت موضوع (۲) رورشاخ (۳) بندر (۴) جمله‌های ناتمام راتر
۵۳. آزمون رورشاخ شامل چند کارت رنگی و چند کارت سیاه و سفید است؟
 (۱) ۱۰-۱۰ (۲) ۵-۱۰ (۳) ۵-۵ (۴) ۲-۵
۵۴. دومین آزمون پرکاربرد در پژوهش شخصیت و حرفه بالینی کدام است؟
 (۱) اندریافت موضوع (۲) MMPI (۳) رورشاخ (۴) NEO
۵۵. آزمون لکه جوهر هولزمن شامل چند لکه جوهر است؟
 (۱) ۱۰ (۲) ۱۵ (۳) ۲۰ (۴) ۴۵
۵۶. آزمون اندریافت موضوع توسط چه کسی عرضه شد؟
 (۱) موری و مورگان (۲) هولزمن و رورشاخ (۳) کتل و آیزنک (۴) یونگ و روزنروایگ

۵۷. آزمون TAT شامل چند تصویر سیاه و سفید است؟
 (۱) ۳۱ (۲) ۳۰ (۳) ۱۵ (۴) ۱۰
۵۸. در داستان گویی در مورد کارت‌های TAT از آزمودنی خواسته می‌شود چه زمانی را در نظر بگیرد؟
 (۱) گذشته (۲) حال (۳) آینده (۴) همه موارد مذکور
۵۹. بسیاری از مفاهیم روانکاوانه با استفاده از کدام آزمون قابل تشخیص است؟
 (۱) TAT (۲) ۱۶pf (۳) MMPI (۴) CPI
۶۰. آزمون نقاشی آدمک به وسیله چه کسی عرضه شد؟
 (۱) گودیناف (۲) مک کاور (۳) بندر (۴) آندرری
۶۱. اساسی‌ترین عامل‌ها در ارزشیابی از طریق آزمون بندر گشتالت کدام است؟
 (۱) چرخش دادن (۲) جانداختن (۳) تحریف شکل‌ها (۴) همه موارد مذکور
۶۲. کدام روش در پژوهش شخصیت به کار می‌رود؟
 (۱) روش بالینی (۲) روش آزمایشی (۳) روش همبستگی (۴) همه موارد مذکور
۶۳. مورد پژوهی جزو کدام دسته از روش‌های پژوهش شخصیت طبقه‌بندی می‌شود؟
 (۱) آزمایشی (۲) همبستگی (۳) علی - مقایسه‌ای (۴) بالینی
۶۴. فروید بر اساس ساختن نظریه روانکاوی خود وسیعاً از کدام روش پژوهشی استفاده نمود؟
 (۱) آزمایشی (۲) همبستگی (۳) علی - مقایسه‌ای (۴) مورد پژوهی
۶۵. کدام روش پژوهشی شامل آزمون‌ها، مصاحبه‌ها و تحلیل رویا می‌باشد؟
 (۱) بالینی (۲) آزمایشی (۳) همبستگی (۴) علی - مقایسه‌ای
۶۶. در روش آزمایشی، پژوهشگر کدام متغیر را دستکاری می‌کند؟
 (۱) مستقل (۲) وابسته (۳) هویتی (۴) مزاحم
۶۷. کدام روش پژوهشی توان آن را دارد که دقیق‌ترین روش پژوهش روانشناختی باشد؟
 (۱) روش آزمایشی (۲) روش بالینی (۳) روش همبستگی (۴) روش علی - مقایسه‌ای
۶۸. در کدام روش پژوهشی، محقق روابط موجود بین متغیرها را بررسی می‌کند؟
 (۱) همبستگی (۲) آزمایشی (۳) بالینی (۴) میدانی
۶۹. معمولاً پایایی و اعتبار ابزارهای سنجش از طریق کدام روش تعیین می‌شود؟
 (۱) آزمایشی (۲) موردی (۳) تحلیل محتوا (۴) همبستگی
۷۰. کدام ضریب همبستگی بیانگر رابطه نیرومندتری بین متغیرهاست؟
 (۱) ۰/۶۰ (۲) ۰/۷۲ (۳) -۰/۶۲ (۴) -۰/۸۱
۷۱. برای کارورزانی که هدفشان پیش‌بینی کردن رفتار در دنیای واقعی است، کدام روش پژوهشی رضایت‌بخش‌تر است؟
 (۱) بالینی (۲) آزمایشی (۳) همبستگی (۴) موردی

۷۲. بر اساس تفسیر نتایج کدام دسته از پژوهش‌ها می‌توان به روابط علت و معلولی متغیرهای مورد بررسی پی برد؟

(۱) آزمایشی (۲) توصیفی (۳) موردی (۴) همبستگی

۷۳. در کدام روش پژوهشی به مطالعه عمیق افراد می‌پردازند؟

(۱) آزمایشی (۲) بالینی (۳) همبستگی (۴) توصیفی

۷۴. به داده‌های مربوط به سوابق زندگی فرد چه می‌گویند؟

(۱) L (۲) O (۳) T (۴) S

۷۵. کدام داده‌ها از طریق بررسی سوابق یا تاریخچه زندگی فرد به دست می‌آید؟

(۱) L (۲) O (۳) T (۴) S

۷۶. کدام داده‌ها اطلاعاتی است که از افراد مطلع مانند والدین، دوستان یا معلمان به دست می‌آید؟

(۱) O (۲) T (۳) S (۴) L

۷۷. کدام داده‌ها شامل اطلاعاتی است که از روش‌های آزمایشی یا آزمون‌های استاندارد به دست می‌آید؟

(۱) L (۲) O (۳) T (۴) S

۷۸. کدام داده‌ها به وسیله خود آزمودنی به دست می‌آید؟

(۱) L (۲) O (۳) T (۴) S

۷۹. کدام عبارت در مورد نظریه‌های شخصیت درست عنوان شده است؟

(۱) نظریه‌ها مجموعه‌ای از اصول هستند که برای توضیح طبقه خاصی از پدیده‌ها به کار می‌روند.

(۲) برای اینکه نظریه‌های شخصیت سودمند باشند باید آزمون‌پذیر باشند.

(۳) نظریه‌های شخصیت باید بتوانند با سازمان دادن داده‌های شخصیت در یک چهارچوب منسجم، آنها را روشن کنند و توضیح دهند.

(۴) همه موارد مذکور صحیح می‌باشد.

۸۰. کدام عبارت نادرست است؟

(۱) نظریه بسیار وسیع‌تر از فلسفه است.

(۲) نظریه‌ها بر گمانه‌زنی متکی هستند اما از گمانه‌زنی بدون عمل فراتر می‌روند.

(۳) نظریه گسترده‌تر از فرضیه است.

(۴) طبقه‌بندی‌ها برخلاف نظریه‌ها مولد نیستند.

۸۱. ..... حدس یا پیش‌بینی فرهیخته‌ای است که اعتبار آن را می‌توان از طریق به کارگیری روش علمی آزمایش کرد؟

(۱) فلسفه (۲) نظریه (۳) فرضیه (۴) طبقه‌بندی

۸۲. مهم‌ترین ملاک برای یک نظریه مفید کدام است؟

(۱) توانایی آن در انگیزتن و هدایت کردن پژوهش بیشتر

(۲) ابطال‌پذیری آن

(۳) سازمان دادن اطلاعات

(۴) ایجاز داشتن

فصل دوم: عوامل به وجود آورنده شخصیت

- ۸۳.** به مجموعه ویژگی‌های ..... در افراد شخصیت می‌گویند.
- (۱) جسمی (۲) روانی (۳) رفتاری (۴) همه موارد مذکور
- ۸۴.** کدام ویژگی‌ها ساخته وراثت است؟
- (۱) روانی (۲) جسمی (۳) رفتاری (۴) ۲ و ۳
- ۸۵.** نخستین سنگ بنای شخصیت انسان از چه زمانی گذاشته می‌شود؟
- (۱) لقاح (۲) تولد (۳) مرحله ادیپی (۴) مرحله تناسلی
- ۸۶.** هر سلول معمولی بدن انسان دارای چند جفت کروموزوم است؟
- (۱) ۴۶ (۲) ۴۴ (۳) ۲۳ (۴) ۲۲
- ۸۷.** چند جفت کروموزوم در زنان و مردان شبیه به هم است؟
- (۱) ۴۶ (۲) ۴۴ (۳) ۲۳ (۴) ۲۲
- ۸۸.** چندمین زوج کروموزوم‌ها تعیین‌کننده جنسیت فرد است؟
- (۱) ۴۶ (۲) ۴۴ (۳) ۲۳ (۴) ۲۲
- ۸۹.** نخستین جنبه شخصیت فرد که سبب تمایز یک فرد از فرد دیگر می‌شود زائیده کدام عامل است؟
- (۱) وراثت (۲) محیط (۳) عوامل اجتماعی (۴) همه موارد مذکور
- ۹۰.** کدام عبارت نادرست است؟
- (۱) کروموزوم‌ها و ژن‌ها در تعیین ویژگی‌های ارثی شخصیت مؤثرند.
 (۲) دستگاه عصبی انسان در چگونگی شخصیت افراد نقش مهمی بازی می‌کند.
 (۳) جهش و تغییرات محیطی ممکن است تغییراتی را در ژن‌ها ایجاد کند.
 (۴) انتقال ناهنجار بودن صفات شخصیتی همواره به وسیله ژن‌های معیوب انجام می‌شود.
- ۹۱.** چنانچه برانگیختگی و بازداری هر دو قوی، متحرک و پرنوسان باشد، شخصیت حاصله کدام است؟
- (۱) مزاج دموی (۲) مزاج بلغمی (۳) مزاج صفراوی (۴) مزاج سودایی
- ۹۲.** چنانچه برانگیختگی و بازداری متعادل و راکد باشند، نتیجه پیدایش کدام مزاج است؟
- (۱) دموی (۲) بلغمی (۳) سودایی (۴) صفراوی
- ۹۳.** اگر برانگیختگی بیشتر از بازداری باشد، شخصیت حاصله دارای کدام مزاج است؟
- (۱) دموی (۲) بلغمی (۳) صفراوی (۴) سودایی
- ۹۴.** اگر برانگیختگی و بازداری هر دو ضعیف باشند، شخصیتی که نتیجه می‌شود کدام است؟
- (۱) مزاج دموی (۲) مزاج بلغمی (۳) مزاج صفراوی (۴) مزاج سودایی
- ۹۵.** کدام عبارت نادرست است؟
- (۱) ژن‌ها رفتار را کنترل می‌کنند.

- (۲) ژن‌ها آنزیم‌هایی را در کنترل دارند که بر فرایندهای زیست شیمیایی مؤثرند.
 (۳) آنزیم‌ها و هورمون‌های کنترل‌کننده شخصیت و رفتار، ترشحات غدد مختلف بدن هستند.
 (۴) غدد درون‌ریز عامل اصلی ایجادکننده تعادل و برقرارکننده ثبات محیط داخلی بدن هستند.

۹۶. کدام غده ، کنترل بیشتر غدد دیگر را برعهده دارد؟

- (۱) هیپوفیز (۲) تیروئید (۳) لوزالمعده (۴) فوق کلیوی

۹۷. از دید جالینوس مزاج صفراوی دارای کدام ویژگی است؟

- (۱) عصبی مزاج و تندخویی (۲) خیالباف و مالیخولیایی
 (۳) خوش خلق و خوش گذران (۴) سرد و بی‌ثبات از نظر عاطفی

۹۸. کدام مزاج از دیدگاه جالینوس دارای ویژگی غالب خیالبافی است؟

- (۱) صفراوی (۲) سوداوی (۳) دموی (۴) بلغمی

۹۹. در کدام مزاج شاهد سردی و بی‌ثباتی عاطفی می‌باشیم؟

- (۱) صفراوی (۲) سوداوی (۳) دموی (۴) بلغمی

۱۰۰. کدام مزاج جالینوس دارای ویژگی غالب خوش خلقی و خوش گذرانی است؟

- (۱) صفراوی (۲) سوداوی (۳) دموی (۴) بلغمی

۱۰۱. روانشناسان جنبه‌های زیستی و ذاتی شخصیت را چه نامیده‌اند؟

- (۱) خلق و خو (۲) فطرت (۳) غریزه (۴) سائق

۱۰۲. عنصر اصلی در مفهوم خلق و خو تفاوت‌های فردی اولیه در ..... است.

- (۱) رفتارهای هیجانی (۲) شناخت (۳) فراشناخت (۴) رفتارهای ارادی

۱۰۳. چه کسی برای نخستین بار به طبقه‌بندی ناپهنجاری‌های ذهنی اقدام کرد؟

- (۱) گال (۲) فروید (۳) کراپلین (۴) سگن

۱۰۴. کدام تیپ کرچمر بلند و لاغر است؟

- (۱) پیک‌نیک (۲) آلتیک (۳) آستیک (۴) آندومورف

۱۰۵. چه کسی در زمینه روانشناسی سرشتی مطالعه کرد؟

- (۱) گال (۲) شلدون (۳) سالیوان (۴) فروید

۱۰۶. کدام تیپ شخصیتی شلدن راحت، طلب مردم‌آمیز و خوش اشتهاست؟

- (۱) ویسروتونیا (۲) سوماتوتونیا (۳) سربروتونیا (۴) آلتیک

۱۰۷. کدام‌یک از ویژگی‌های زیر جزو صفات شخصیتی سوماتوتونیا محسوب نمی‌شود؟

- (۱) ماجراجو (۲) اهل ریسک (۳) پرخاشگر (۴) درون‌گرا

۱۰۸. کدام ویژگی زیر متعلق به تیپ سربروتونیا می‌باشد؟

- (۱) ترسو (۲) برون‌گرا (۳) اهل ریسک (۴) راحت‌طلب

۱۰۹. نیاز به استفاده از ابزارهای عینی جهت اندازه‌گیری خلق و خو به وسیله کدام روانشناس تشخیص داده شد؟

- (۱) پیازه (۲) باس و پلامین (۳) کاگان (۴) گلیکان

پاسخنامه

فصل اول: مقدمات، تعاریف و سنجش شخصیت

۱. گزینه ۳ درست است.

قدیمی‌ترین این نظریه‌ها مربوط به بقراط، حکیم یونانی است که نظریهٔ مزاج‌های چهارگانهٔ صفراوی، سوداوی، بلغمی، و دموی را مطرح کرد.

۲. گزینه ۴ درست است.

دیگر نظریه‌های سنخ‌شناسی متعلق به کرچمر و شلدون است که کوشیدند به شکلی جالب و جذاب سنخ‌های بدنی را به انواع شخصیت‌ها ربط بدهند. کارل یونگ هم اگر چه عمدتاً تحت مکتب روانکاوی طبقه‌بندی می‌شود اما از آنجا که نوعی تقسیم‌بندی سنخ‌شناختی از افراد به صورت درون‌گرا^۱ و برون‌گرا^۲ ارائه داده است، می‌تواند در زمرهٔ سنخ‌شناسان به حساب آید.

۳. گزینه ۲ درست است.

نظریه‌های صفات^۳: این دسته از نظریه‌ها بر این فرض مبتنی هستند که شخصیت فرد چکیده‌ای است از صفات یا شیوه‌های مشخصی از رفتار کردن، فکر کردن، احساس کردن، واکنش نشان دادن و نظایر آنها. نظریه‌های اولیهٔ صفات عملاً چیزی بیش از فهرست‌هایی از صفات نبود و شخصیت برحسب شمارش این صفات مشخص می‌شد. اما نظریه‌های جدیدتر، فنون تحلیل عامل را در تلاش برای جدا کردن ابعاد زیربنایی شخصیت به کار گرفته‌اند.

۴. گزینه ۳ درست است.

احتمالاً با نفوذترین نظریه از این گروه نظریهٔ ریموند کاتل است. طبق نظر کاتل (۱۹۵۰)، هدف نظریهٔ شخصیت این است که ماتریس صفات فردی را تنظیم کند تا بتوان با استفاده از آن ماتریس‌ها پیش‌بینی‌های رفتاری را انجام داد.

۵. گزینه ۱ درست است.

توجه به این نکته ضروری است که رویکردهای سنخ‌شناختی و صفاتی یکدیگرند و در واقع، می‌توان آنها را دو روی یک سکه دانست. نظریه‌های سنخ‌شناسی عمدتاً بر آنچه بین افراد مشترک است، تأکید دارند؛ اما نظریه‌های صفات بر آنچه افراد را از هم متمایز می‌کند، متمرکز است.

^۱ introvert

^۲ extravert

^۳ trait theories

۶. گزینه ۲ درست است.

نظریه‌های روان‌پویایی^۱ یا روانکاوانه^۲: مجموعه بزرگی از رویکردها حول این محور گرد می‌آیند، از آن جمله‌اند نظریه‌های کلاسیک فروید و یونگ، نظریه‌های روان‌شناسی اجتماعی آدلر^۳، فرام^۴، سالیوان^۵، و هورنای^۶. تمایز میان این نظریه‌ها زیاد است، اما همه آنها حاوی یک اندیشه اصلی مشترک هستند و آن اینکه برای همه آنها شخصیت با مفهوم یکپارچگی^۷ مشخص می‌شود.

۷. گزینه ۱ درست است.

در این رویکردها تأکیدی قوی بر عوامل رشدی گذاشته می‌شود، به علاوه، مفاهیم انگیزشی دارای اهمیت قابل توجهی هستند، در این معنی، شخصیت با منش^۸ معادل گرفته می‌شود.

۸. گزینه ۴ درست است.

رفتارگرایی^۹: تمرکز این مکتب بر بسط نظریه یادگیری با مطالعه شخصیت بوده است. اگر چه نظریه با نفوذی که به طور خالص رفتارگرایانه باشد درباره شخصیت وجود ندارد، جهت‌گیری رفتارگرایی، دیگر نظریه‌پردازان را به بررسی دقیق یک مسئله بنیادی برانگیخت. چه اندازه‌ای از ثبات رفتاری که بیشتر مردم از خود نشان می‌دهند به سنخ‌ها، صفات یا پویایی‌های شخصیت مربوط است و چه مقدار آن به هماهنگی^{۱۰} در محیط و به وابستگی‌های تقویت^{۱۱}.

۹. گزینه ۲ درست است.

انسان‌گرایی^{۱۲}: این جهت‌گیری در اصل به عنوان واکنشی در برابر آنچه سلطه روانکاوی و رفتارگرایی بر روان‌شناسی تصور می‌شد، قد علم کرد.

۱۰. گزینه ۴ درست است.

افرادی نظیر مزلو، راجرز، می و فرانکل تأکید خود را بر پدیدارشناسی^{۱۳} گذاشته‌اند که در آن تجربه‌های ذهنی برجسته شده و برکل‌گرایی^{۱۴} تمرکز دارد، کاهش‌گرایی رفتارگرایان رد می‌شود، و بر اهمیت سابق خودشکوفایی^{۱۵} تأکید می‌شود.

۱۱. گزینه ۱ درست است.

^۱ psychodynamic

^۲ psychoanalytic

^۳ Adler

^۴ Fromm

^۵ Sullivan

^۶ Horney

^۷ integration

^۸ character

^۹ behaviorism

^{۱۰} consistency

^{۱۱} contingencies of reinforcement

^{۱۲} humanism

^{۱۳} phenomenology

^{۱۴} holism

^{۱۵} self-actualization

نظریه‌های یادگیری اجتماعی^۱: بخش عمده نظریه‌پردازی در این دیدگاه، از مسئله متعادل‌سازی اثرات محیط با ویژگی‌های طبیعی، برمی‌خیزد. اما، با مفهوم شخصیت، در اینجا به عنوان جنبه‌هایی از رفتار که در یک زمینه اجتماعی کسب می‌شوند، برخورد می‌شود. بخش عمده تحقیقات در این دیدگاه بر الگویی^۲ و یادگیری مشاهده‌ای^۳ به عنوان سازوکارهایی که می‌توانند توصیف قابل قبولی از قواعد رفتار در زمینه‌های اجتماعی ارائه دهند، متمرکز بوده است.

۱۲. گزینه ۱ درست است.

تعامل‌گرایی^۴: این دیدگاه، دیدگاهی التقاطی است و معتقد است شخصیت حاصل تعامل بین صفات خاص و پیش‌آمادگی‌ها^۵ و شیوه‌ای است که محیط بر نحوه ظهور این صفات و تمایلات رفتاری اثر می‌گذارد.

۱۳. گزینه ۲ درست است.

نظریه‌های الگوی فرهنگی^۶: هانس، جی. آیزنک (۱۹۷۲)، معتقد است که مردم‌شناسان و جامعه‌شناسان تمایل دارند شخصیت را محصول گروه‌های اجتماعی بدانند که شخص در آنها پرورش می‌یابد. بنابراین، مشاهدات مالینوسکی و مارگات مید درباره جهانی نبودن عقده ادیپ و عدم ثبات دوران بلوغ، نشان می‌دهد که فرهنگ‌های مختلف با نیازهای آدمی به شیوه‌های متفاوتی برخورد می‌کنند و سازمان شخصیتی متفاوتی به وجود می‌آورند.

۱۴. گزینه ۱ درست است.

شخصیت سازمان پویای جنبه‌های ادراکی و انفعالی و ارادی و بدنی (شکل بدن و اعمال حیاتی بدن) فرد آدمی است. (شلدون، به نقل از سیاسی، ۱۳۶۷).

«شخصیت مجموعه‌ای پایدار از ویژگی‌ها و گرایش‌هاست که مشابهت و تفاوت‌های رفتار روان‌شناختی افراد (افکار، احساسات، و اعمال) را که دارای تداوم زمانی بوده و ممکن است به واسطه فشارهای اجتماعی و زیست‌شناختی موقعیت‌های بلاواسطه شناخته شوند یا به آسانی درک نشوند، مشخص می‌کند.» (مدی، ۱۹۷۲)

«شخصیت الگویی از رفتار اجتماعی و روابط اجتماعی متقابل است. بنابراین، شخصیت یک فرد مجموعه راه‌هایی است که او نوعاً نسبت به دیگران واکنش یا با آنها تعامل می‌کند» (فرگوسن، ۱۹۷۰)

«شخصیت هر فرد همان الگوی کلی یا همسازی ساختمان بدنی، رفتار، علائق، استعدادها، توانایی‌ها، گرایش‌ها و صفات دیگر اوست. بدین ترتیب، می‌توان گفت که منظور از شخصیت، مجموعه یا کل خصوصیات و صفات فرد است.»

«شخصیت عبارت است از الگوهای رفتار و شیوه‌های تفکر که سازگاری فرد با محیط را تعیین می‌کنند.» (آتکینسون و هیلگارد، ۱۹۹۳).

۱۵. گزینه ۲ درست است.

سنجش شخصیت، حوزه اصلی کاربرد روان‌شناسی در مسایل مورد علاقه دنیای واقعی است. هدف‌های کلی سنجش شخصیت - یعنی، فراهم کردن توصیف معتبری از شخصیت و رفتار اشخاص و انجام پیش‌بینی‌های درست از اعمال آینده آنان - صرف‌نظر از زمینه مربوط، همین است. اما، هدفهای اختصاصی - تعیین وجود یا عدم وجود برخی ویژگی‌ها، نشانه‌ها، یا عوارض، و ارائه توصیه‌ها برای درمان‌های خاص - بر حسب شخص و موقعیت فرق می‌کند.

^۱ social learning

^۲ modeling

^۳ observational learning

^۴ interactionism

^۵ predispositions

^۶ culture pattern theories

۱۶. گزینه ۳ درست است.

روان‌شناسان بالینی می‌کوشند به وسیلهٔ سنجیدن شخصیت بیماران و مراجعان خود و فرق‌گذاری بین رفتارها و احساس‌های بهنجار و نابهنجار، نشانه‌های بیماری آنها را درک کنند. متخصصان بالینی، فقط به وسیله ارزیابی شخصیت به این طریق می‌توانند اختلال‌ها را تشخیص دهند و بهترین روش درمان را تعیین کنند. روان‌شناسان آموزشگاهی، شخصیت دانش‌آموزانی را که برای درمان به آنها ارجاع داده می‌شوند، ارزیابی می‌کنند تا علت‌های مشکلات سازگاری یا یادگیری را کشف کنند. روان‌شناسان صنعتی سازمانی، شخصیت را برای انتخاب بهترین داوطلب برای شغلی بخصوص ارزیابی می‌کنند. روان‌شناسان مشاوره‌ای شخصیت را برای یافتن بهترین شغل برای متقاضی خاص، اندازه‌گیری می‌کنند تا در خواست‌های شغل با تمایلات و نیازهای فرد جور باشند. روان‌شناسان پژوهشی، شخصیت آزمودنی‌های آزمایشگاهی خود را در تلاش برای تبیین رفتار آنها در یک آزمایش یا ربط دادن صفات شخصیت آنها به اندازه‌گیری‌های دیگر ارزیابی می‌کنند.

۱۷. گزینه ۴ درست است.

بهترین شیوه‌های سنجش شخصیت از سه اصل پیروی می‌کنند: میزان کردن، پایایی و اعتبار.

۱۸. گزینه ۳ درست است.

میزان کردن، مستلزم همسانی شرایط و شیوه‌های اجرای یک آزمون است.

۱۹. گزینه ۲ درست است.

پایایی، مستلزم همسانی پاسخ به یک ابزار سنجش است.

۲۰. گزینه ۳ درست است.

برای تعیین پایایی یک آزمون چندین شیوه وجود دارد:

۱- روش بازآزمایی (test - retest method): آزمون را دوبار به افراد یکسان می‌دهند و به وسیلهٔ محاسبهٔ ضریب همبستگی، به صورت آماری دو سری نمرات را مقایسه می‌کنند.

۲- روش هم‌ارز سازی (equivalent-forms method): در این روش به جای اینکه یک آزمون را برای دومین بار اجرا کنند، آزمودنی‌ها دو نوع هم‌ارز آزمون را انجام می‌دهند. این روش گران‌تر و وقت‌گیرتر از روش بازآزمایی است.

۳- روش دو نیمه کردن (Split-halves method): سومین روش اندازه‌گیری پایایی است. در این روش، آزمون را یکبار اجرا می‌کنند و نمره‌های نیمی از آزمون شوندگان را با نمره‌های نیم دیگر مقایسه می‌کنند. این روش سریع‌ترین است.

۲۱. گزینه ۱ درست است.

پرسشنامه‌های شخصیت می‌توانند پایا باشند، اما اعتبار یا دقت نداشته باشند. منظور از اعتبار^۱ این است که یک آزمون تا چه اندازه‌ای آنچه را که قرار است ارزیابی کند، واقعاً ارزیابی می‌کند. روان‌شناسان از چند نوع اعتبار استفاده می‌کنند که از جملهٔ آنها اعتبار پیش‌بین، اعتبار محتوا و اعتبار سازه هستند.

۲۲. گزینه ۳ درست است.

روان‌شناسان شخصیت عمدتاً به دو نوع اعتبار اهمیت می‌دهند: اعتبار سازه و اعتبار پیش‌بین.

۲۳. گزینه ۴ درست است.

^۱ validity

از دیدگاه عملی، مهمترین نوع اعتبار، پیش‌بین است، یعنی یک آزمون رفتار آینده را تا چه اندازه‌ای درست تعیین می‌کند

۲۴. گزینه ۱ درست است.

منظور از اعتبار محتوا، مواد یا پرسش‌های جداگانه آزمون است. روان‌شناسان برای تعیین اعتبار محتوا هر یک از مواد را ارزیابی می‌کنند، برای اینکه ببینند آیا این مواد به آنچه آزمون قرار است اندازه‌گیری کند مربوط می‌شود یا خیر.

۲۵. گزینه ۱ درست است.

اعتبار سازه به توانایی آزمون در اندازه‌گیری سازه، یعنی مؤلفه فرضی یا نظری رفتار، مثل یک صفت یا انگیزه، مربوط می‌شود.

۲۶. گزینه ۴ درست است.

اعتبار سازه^۱ درجه‌ای است که یک ابزار سنجش، چند سازه فرضی را ارزیابی می‌کند. سازه‌هایی مانند برون‌گرایی، پرخاشگری، هوش و ثبات هیجانی، هستی‌های مادی نیستند، بلکه آن‌ها سازه‌های فرضی هستند که باید به رفتارهای قابل مشاهده ربط داده شوند. سه نوع اعتبار سازه مهم عبارت‌اند از: اعتبار همگرا^۲، اعتبار واگرا^۳ و اعتبار افتراقی^۴.

۲۷. گزینه ۴ درست است.

یک ابزار سنجش در صورتی اعتبار سازه همگرا دارد که نمره‌های به دست آمده از آن ابزار با نمره‌های ابزار سنجش معتبری که ساختار یکسانی دارد، همبستگی عالی (همگرا) داشته باشد. یک پرسشنامه در صورتی اعتبار سازه واگرا دارد که با سایر پرسشنامه‌هایی که آن سازه را ارزیابی نمی‌کنند، همبستگی کم یا بی‌معنایی داشته باشد و سرانجام، یک پرسشنامه در صورتی اعتبار افتراقی دارد که دو گروه افراد را که به متفاوت بودن شهرت دارند، از یکدیگر متمایز کند.

۲۸. گزینه ۴ درست است.

مشاهده و مصاحبه، بسته به این که برای پژوهش به کار روند یا به منظور ارزیابی، مرسوم‌ترین فنون برای به دست آوردن اطلاعات درباره رفتار و شخصیت هستند.

۲۹. گزینه ۳ درست است.

در زمینه‌های بهداشت روانی، آموزشی، استخدامی، مقیاس‌های درجه‌بندی از نظر رواج و کاربرد با چک لیست‌ها قابل مقایسه‌اند. این روش، در اواخر قرن نوزدهم به وسیله فرانسویس گالتون (۱۸۶۵) به جامعه تحقیقات علمی معرفی شد و امروزه درجه‌بندی‌های خود و دیگران در تحقیقات و کارهای روانشناختی کاملاً رایج شده است.

۳۰. گزینه ۱ درست است.

علی‌رغم سهولت استفاده و هزینه کم مقیاس‌های درجه‌بندی این مقیاس‌ها در معرض انواع خطاها قرار می‌گیرند. از میان این انواع خطاها می‌توان خطای ثابت^۵، اثر هاله‌ای، خطای تضاد و خطای مجاورت^۶ را نام برد. خطاهای ثابت شامل خطای آسان‌گیری^۷ یا

^۱ Construct validity

^۲ Convergent validity

^۳ Divergent validity

^۴ Discriminate validity

^۵ constant error

^۶ proximity error

^۷ leniency error

بخشنده‌گی^۱، یعنی، درجه بندی کردن بالاتر از حد استحقاق و خطای سخت گیری^۲، یعنی درجه بندی کردن پائین تر از حد استحقاق است.

۳۱. گزینه ۲ درست است.

خطای رایج درجه بندی دیگر، یعنی، اثر هاله‌ای شامل تعمیم دادن اضافی است؛ یعنی، اجازه دادن به این که درجه بندی یک یا دو صفت، درجه بندی کلیه صفات دیگر را تحت تاثیر قرار دهد.

۳۲. گزینه ۱ درست است.

خطای تضاد وقتی رخ می‌دهد که درجه بندی کننده اجازه دهد که ارزشیابی (مساعد یا نامساعد) از یک فرد درجه بندی شده قبلی، درجه بندی از فرد بعدی را تحت تاثیر قرار دهد.

۳۳. گزینه ۴ درست است.

خطای مجاورت عبارت است از تمایل به این که اقلامی را که در یک ابزار درجه بندی کنار هم قرار گرفته‌اند، مثل هم درجه بندی کنند.

۳۴. گزینه ۴ درست است.

از زمانی که پرسشنامه اطلاعات شخصی وودورث^۳، پرسشنامه‌ای تک - نمره‌ای^۴ که در طول جنگ جهانی اول برای سرند کردن کارکنان ارتش ساخته شد، تا به حال، طراحی پرسشنامه‌های شخصیتی از نظر روان سنجی به مراتب پیچیده تر شده‌اند. به دنبال کار وودورث پرسشنامه شخصیتی برن رویتر^۵ عرضه شد، که شش نمره مختلف به دست می‌داد.

۳۵. گزینه ۱ درست است.

زمینه یاب فعالیت جنکینز به منظور کشف الگوهای رفتاری مربوط به نشانه‌های بیماری‌های عروق قلبی طراحی شده است. این الگوی سنخ A که به وسیله پرسشنامه جنکینز ارزیابی شده است به صورت پرخاشگر، جاه طلب، فوق العاده رقابت طلب، مجذوب پیشرفت، ناشکیبا، بی‌قرار و دارای احساسات مزمن به چالش طلبیده شدن و تحت فشار بودن، توصیف شده است.

۳۶. گزینه ۳ درست است.

تحلیل عامل، شامل مجموعه‌ای از روش‌های ریاضی است برای تحلیل ماتریس‌های همبستگی بین آزمون‌ها یا دیگر سنج‌ها برای تعیین این که، چه عامل‌هایی (سازه‌ها) آن همبستگی‌ها را تبیین می‌کنند. این روش‌ها که به وسیله چارلز اسپیرمن معرفی شد به وسیله بسیاری از روان شناسان برای پژوهش در ارزیابی‌های شناختی و عاطفی به کار رفته است و به ساختن چندین پرسشنامه شخصیتی معروف منجر شده است. از میان این ابزارها خوی سنج ترستون^۶، خوی سنج گلیفورد - زیمرمن^۷، پرسشنامه شانزده عاملی شخصیت و پرسشنامه شخصیتی آیزنک را می‌توان نام برد.

^۱ generosity

^۲ serenity error

^۳ wood worth personal pata sheet

^۴ single- score

^۵ Bernreuter personality Inventory

^۶ Thurstone Temperament schedule

^۷ Guild ford -zimmerman Temperament survey

۳۷. گزینه ۳ درست است.

از میان همه پرسشنامه‌های شخصیتی، معروف‌ترین و محبوب‌ترین آن‌ها شخصیت سنج چند وجهی مینه سوتا^۱ معروف به MMPI را می‌توان نام برد.

۳۸. گزینه ۳ درست است.

این آزمون گسترده‌ترین آزمون روانی به کار برده شده است. این ابزار که به وسیله اس.آر. هاتاوی، و جی.سی. مک کینلی در زمان جنگ جهانی دوم به عنوان نوعی ابزار ساده و پر مصرف برای مصاحبه‌های روان پزشکی ساخته شد، در شکل اصلی خود شامل ۵۵۰ عبارت بود که به صورت «بله»، «خیر» یا «نمی‌دانم» به آن‌ها پاسخ داده می‌شد. در نسخه بعدی MMPI، که شکل تجدیدنظر شده آن بود، تعداد گویه‌ها به ۵۶۷ مورد افزایش یافت.

۳۹. گزینه ۴ درست است.

MMPI آزمونی درست - نادرست و شامل ۵۶۷ عبارت است. این مواد، سلامت جسمانی و روانی، نگرش‌های سیاسی و اجتماعی، عوامل آموزشی، شغلی، خانوادگی و زناشویی و گرایش‌های رفتار روان رنجور و روان پریش را در بر می‌گیرند.

۴۰. گزینه ۳ درست است.

MMPI-2 در سال ۱۹۹۲ برای استفاده در مورد نوجوانان ساخته شد. MMPI-2 آزمون معتبری است که بین روان رنجوران و روان پریشان و بین اشخاصی که از نظر هیجانی سالم و آنهایی که از نظر هیجانی آشفته هستند، فرق می‌گذارد.

۴۱. گزینه ۱ درست است.

تعبیر و تفسیر معنی دار یک نیمرخ نمرات MMPI یا MMPI-2 مستلزم داشتن تجربه و مهارت فراوانی است. نمرات بالا در مقیاس‌های ۱، ۲ و ۳ «سه عنصری روان رنجور».

۴۲. گزینه ۴ درست است.

نمرات بالا در مقیاس‌های ۶، ۷، ۸، و ۹ «چهار عنصری روان پریش» تلقی می‌شود.

۴۳. گزینه ۴ درست است.

به آزمون MMPI پرسشنامه ملاکی گفته می‌شود؛ زیرا نمرات اقلام یا مقیاس‌های خاص براساس تشخیص‌های روان پزشکی افراد در گروه‌های مورد استاندارد شدن، اعتبار یابی شده اند.

۴۴. گزینه ۲ درست است.

پرسشنامه ملاکی دیگر، که به نوعی فرزند «طبیعی» MMPI تلقی می‌شود، پرسشنامه روانی کالیفرنیا (CPI) است.

۴۵. گزینه ۳ درست است.

پرسشنامه روانی کالیفرنیا (CPI): این آزمون که در سال ۱۹۵۷ ساخته و در سال ۱۹۸۷ تجدید نظر شد، برای استفاده در مورد افراد بهنجار ۱۳ سال به بالا طراحی شده است. این آزمون شامل ۴۶۲ ماده است که پاسخ درست یا غلط به آنها داده می‌شود.

۴۶. گزینه ۱ درست است.

^۱ Minnesota Multiphasic personality Inventory (MMPI)

این آزمون شامل ۴۶۲ ماده است که پاسخ درست یا غلط به آنها داده می‌شود. CPI دارای سه مقیاس برای اندازه‌گیری نگرش‌های آزمون شونده است و نمره‌هایی در مورد ۱۷ جنبه شخصیت از جمله مردم‌آمیزی، سلطه‌گری، خودگردانی، خویش‌پذیری و مسئولیت را در اختیار می‌گذارد.

۴۷. گزینه ۳ درست است.

CPI در کشیدن نیم‌رخ بزهداران بالقوه و ترک تحصیل‌کنندگان دبیرستانی و در پیش‌بینی موفقیت در مشاغل مختلف مثل؛ پزشکی، دندان‌پزشکی، پرستاری و تدریس، موفق بوده است. پرسش‌نامه‌های خودسنجی به صورت عینی نمره‌گذاری می‌شوند. نمونه‌هایی از دیگر پرسشنامه‌های ملاکی شخصیت که به اندازه MMPI و CPI عمومیت و کاربرد ندارد، عبارتند از پرسشنامه شخصیتی کودکان و پرسشنامه چند محوری بالینی میلون و پرسشنامه شخصیتی جکسون. روش‌های تحلیل عاملی و دیگر شیوه‌های روان‌سنجی به کار رفته در ساختن و استاندارد کردن دو ابزار آخری بسیار پیچیده‌تر بوده‌اند.

۴۸. گزینه ۲ درست است.

آزمون‌های فرافکن شخصیت، عمدتاً توسط روان‌شناسان بالینی برای کار با اشخاصی که از نظر هیجانی آشفته هستند، ساخته شده است.

۴۹. گزینه ۱ درست است.

این آزمون‌ها سعی دارند بخش نادیدنی شخصیت ما را کاوش کنند. بر عکس سطحی بودن پرسشنامه‌های شخصیتی، فنون فرافکن می‌توانند لایه‌های عمیق‌تر و ناخودآگاه شخصیت را مورد کاوش قرار دهند. یک روش فرافکن عبارت است از ابزاری برای ارزیابی شخصیت که نسبتاً بی‌ساخت بوده و شامل لکه‌های جوهر، تصاویر مبهم، جملات ناتمام یا دیگر محرک‌های دارای ابهام است. بستگی به نوع روش به کار رفته، کار آزمودنی‌ها می‌تواند شامل تداعی کردن، کامل کردن، مرتب کردن دوباره، یا ساختن چیزی باشد.

۵۰. گزینه ۴ درست است.

از آن‌جا که مواد آزمون‌ها به نسبت بدون ساختار است، هرگونه ساختاری که از سوی پاسخ‌دهنده به آن‌ها داده شود، به عنوان «فرافکنی» نیازها، تعارض‌ها، ترس‌ها و دیگر مسایل شخصی یا خصوصیات او تفسیر می‌شود. تعبیر و تفسیرهای پاسخ‌ها در بیشتر فنون فرافکن مبتنی است بر (ولی نه محدود به) نظریه روان‌پویایی و مفاهیم آن درباره نیروهای پویایی ناخودآگاه و تعارض‌هایی که بر افکار و رفتارهای هشیار تأثیر می‌گذارند.

۵۱. گزینه ۱ درست است.

تداعی واژه‌ها و تکمیل جمله، شیوه‌های فرافکن دیگری هستند که روان‌شناسان برای ارزیابی شخصیت به کار می‌برند و به منظور نشانه احتمالی از تنش هیجانی و یا رابطه آنها با تعارض‌های جنسی، تحلیل می‌کنند. در تحلیل این آزمون‌ها به سرعت پاسخ اهمیت داده می‌شود. تعبیر پاسخ‌ها در هر دوی این رویکردها، می‌تواند بسیار ذهنی باشد. با وجود این، برخی از آزمون‌های تکمیل جمله، مانند برگ جمله‌های ناتمام راتر نمره‌گذاری عینی‌تری را فراهم می‌آورد.

۵۲. گزینه ۲ درست است.

آزمون رورشاخ: این آزمون که به آزمون لکه‌های جوهر رورشاخ^۱ نیز معروف است، پر کاربردترین آزمون فرافکن در سنجش شخصیت است.

۵۳. گزینه ۳ درست است.

^۱ Rorschach Inkblot test

این آزمون شامل ۱۰ کارت است که ۵ کارت آن دارای لکه‌های سیاه و سفید و ۵ کارت دیگر دارای طرح‌های رنگی است. از آزمودنی خواسته می‌شود، آنچه را که در لکه‌ها می‌بیند، بیان کند. این پاسخ‌ها بعداً بر طبق دستورالعمل آزمون تفسیر می‌شود و براساس این تفسیرها نتیجه‌گیری‌هایی دربارهٔ شخصیت فرد به عمل می‌آید.

۵۴. گزینه ۳ درست است.

اکنون رور شاخ دومین شیوهٔ سنجشی است که پس از MMPI در پژوهش شخصیت و حرفهٔ بالینی بیشترین کاربرد را دارد.

۵۵. گزینه ۴ درست است.

توسط وین هولزمن روان‌شناس ساخته شده است، شامل ۴۵ لکه جوهر است. این آزمون، نظام نمره‌گذاری استاندارد دارد که پایایی بالایی را در اختیار نمره‌گذاران آموزش دیده قرار می‌دهد. این آزمون از شیوه‌های ساده‌تر از رور شاخ استفاده می‌کند به طوری که می‌توان آن را در یک زمان به تعداد زیادی از آزمودنی‌ها داد. این آزمون در پژوهش مربوط به ارزیابی ویژگی‌های شخصیت، به نحو گسترده‌ای به کار برده می‌شود.

۵۶. گزینه ۱ درست است.

آزمون اندریافت موضوع (TAT): این آزمون که به وسیلهٔ مورگان و موری در سال ۱۹۳۵ عرضه شد

۵۷. گزینه ۲ درست است.

شامل ۳۰ تصویر سیاه و سفید با درجات مختلف ابهام و یک کارت سفید است. بعضی از کارت‌ها به هر دو جنس زن و مرد اختصاص دارد. اما کارت‌های دیگر، اختصاص به جنس خاص دارند و تنها برای مردان یا تنها برای زنان به کار می‌روند.

۵۸. گزینه ۴ درست است.

به آزمودنی گفته می‌شود تا به هر تصویر نگاه کند و دربارهٔ آنچه در هر تصویر می‌گذرد، داستانی بسازد. از آزمودنی خواسته می‌شود که در این داستان گویی، گذشته، حال و آینده را در نظر بگیرد، یعنی، بگوید قبل از شروع صحنه‌ای که می‌بیند چه گذشته است، در حال حاضر در تصویر چه می‌گذرد، و در آینده بر مبنای تصویر حاضر چه اتفاقی خواهد افتاد یا حاصل وضع فعلی در آینده چه خواهد بود.

۵۹. گزینه ۱ درست است.

از آن جا که این آزمون قویاً با مفروضات روانکاوی در ارتباط است، بسیاری از مفاهیم روانکاوانه با استفاده از این آزمون قابل تشخیص است. یکی دیگر از ویژگی‌های TAT این است که هر کارت برای کسب اطلاعات خاصی طرح شده است.

۶۰. گزینه ۲ درست است.

روش فرافکن مورد قبول دیگر، آزمون نقاشی آدمک است که به وسیلهٔ مک کاور در ۱۹۴۹ معرفی و عرضه شد. در این آزمون یک مداد و یک برگ کاغذ به آزمودنی داده و از او خواسته می‌شود تا شکل یک آدم را نقاشی کند. پس از آن که اولین نقاشی پایان گرفت، از آزمودنی خواسته می‌شود که شکل دیگری که جنس مخالف شکل اول باشد، بکشد. فرض بر این است که هر جنبه از نقاشی آزمودنی دارای اهمیت روان‌شناختی خاصی است. بعضی از محققان از جمله آناستازی معتقدند که اعتبار و پایایی این آزمون بسیار ضعیف است.

۶۱. گزینه ۴ درست است.

در این آزمون، شکل‌هایی به آزمودنی ارائه می‌شود و از او خواسته می‌شود که شکل‌ها را کپی کند. برای این آزمون چندین روش نمره‌گذاری وجود دارد، اما چرخش دادن، جا انداختن و تحریف شکل‌ها اساسی‌ترین عامل‌ها در ارزشیابی از طریق این آزمون است.

۶۲. گزینه ۴ درست است.

سه روش عمده که در پژوهش شخصیت به کار می‌روند عبارتند از: روش بالینی، روش آزمایشی و روش همبستگی.

۶۳. گزینه ۴ درست است.

روش بالینی عمده، مورد پژوهی (case study) یا شرح حال است. به کار بستن مورد پژوهی به نوشتن شرح حال کوتاهی از زندگی هیجانی شخص از سال‌های اولیه تا زمان حال از جمله احساس‌ها، ترس‌ها و تجربه‌ها، شبیه است.

۶۴. گزینه ۴ درست است.

زیگموند فروید برای ساختن نظریه روان کاوی خود وسیعاً از مورد پژوهی استفاده کرد. روان‌شناسان علاوه بر مورد پژوهی‌ها از انواع روش‌های بالینی برای بررسی شخصیت استفاده می‌کنند.

۶۵. گزینه ۱ درست است.

این روش‌ها شامل آزمون‌ها، مصاحبه‌ها و تحلیل رؤیاها هستند که از همه آنها می‌توان برای سنجش نیز استفاده کرد. داده‌های بدست آمده از روش بالینی بیشتر ذهنی هستند و به رویدادهای ذهنی و عمدتاً ناهشیار و تجربه‌های اولیه زندگی مربوط هستند.

۶۶. گزینه ۲ درست است.

ویژگی‌های توصیفی بنیادی پژوهش در هر رشته علمی، مشاهده عینی است. در پژوهش علمی باید مشاهدات به خوبی کنترل شده و منظم باشند و دیگر اینکه مستلزم تکرار و اثبات است. آزمایش، شیوه‌ای برای تعیین اثر یک یا چند متغیر یا رویداد بر رفتار است. دانشمندان در یک آزمایش، دو نوع متغیر را از یکدیگر متمایز می‌کنند. یکی از آنها (independent variable) یا (Stimulus variable) است که آزمایشگر آن را دستکاری می‌کند. متغیر دیگر متغیر وابسته است که رفتار یا پاسخ آزمودنی‌ها به آن دستکاری است. گروه آزمایشی، آزمودنی‌هایی را شامل می‌شود که تدبیر آزمایشی در مورد آنها اجرا می‌شود. این گروهی است که با محرک یا متغیر مستقل مواجه می‌شود. گروه گواه، با متغیر مستقل مواجه نمی‌شود.

۶۷. گزینه ۱ درست است.

روش آزمایشی توان آن را دارد که دقیق‌ترین روش پژوهش روان‌شناختی باشد، اما چند محدودیت دارد. برخی از جنبه‌های رفتار و شخصیت را نمی‌توان به دلایل ایمنی و اخلاقی تحت شرایط آزمایشی به دقت کنترل شده مورد مطالعه قرار داد. امکان دارد رفتار آزمودنی‌ها نه به خاطر تدبیر آزمایشی (یعنی دستکاری متغیر مستقل)، بلکه به این علت که از مورد مشاهده بودن خود آگاهند، تغییر کند. روش آزمایشی، محدودیت‌های خاص خود را دارد، ولی زمانی که به خوبی کنترل شده و منظم باشد، بهترین اطلاعات را در اختیار می‌گذارد.

۶۸. گزینه ۱ درست است.

در روش همبستگی، پژوهشگران روابط موجود بین متغیرها را بررسی می‌کنند. آزمایشگران به جای دستکاری متغیر مستقل، به نشانه‌های موجود متغیر می‌پردازند. در روش همبستگی آزمودنی‌ها در گروه‌های آزمایشی و گواه گمارده نمی‌شوند. بلکه آزمودنی‌هایی که در یک متغیر مستقل با یکدیگر فرق دارند، با عملکردشان در برخی از متغیرهای وابسته، مقایسه می‌شوند.

۶۹. گزینه ۴ درست است.

پژوهشگرانی که روش همبستگی را به کار می‌برند، به رابطه بین متغیرها علاقه دارند، به اینکه چگونه رفتار در یک متغیر در اثر متغیر دیگر تغییر یا فرق می‌کند. معمولاً پایایی و اعتبار ابزارهای سنجش از طریق روش همبستگی تعیین می‌شود. از این گذشته، بسیاری از جنبه‌های شخصیت به وسیله همبسته کردن آنها با متغیرهای دیگر، مورد مطالعه قرار گرفته‌اند.

۷۰. گزینه ۴ درست است.

مقیاس آماری همبستگی عمده، ضریب همبستگی است که اطلاعات دقیقی را درباره جهت و نیرومندی رابطه بین دو متغیر در اختیار می‌گذارد. ضرایب همبستگی از +1 (همبستگی مثبت عالی) تا -1 (همبستگی منفی عالی) امتداد دارند. هر چه ضریب همبستگی به +1 یا -1 نزدیک‌تر باشد رابطه نیرومندتر است و با اطمینان بیشتری می‌توانیم از یک متغیر، متغیر دیگر را پیش‌بینی کنیم.

۷۱. گزینه ۳ درست است.

محدودیت عمده روش همبستگی به علت و معلول مربوط می‌شود. فقط به علت اینکه دو متغیر همبستگی بالایی را نشان می‌دهند لزوماً به آن معنی نیست که یکی از آنها علت دیگری است. این محدودیت در نتیجه‌گیری از پژوهش همبستگی برای پژوهشگرانی که هدفشان شناسایی کردن علت‌های مشخص است، مشکلاتی را به وجود می‌آورد. با این حال برای کارورزانی که هدفشان پیش‌بینی کردن رفتار در دنیای واقعی است، روش همبستگی رضایت‌بخش‌تر می‌باشد.

۷۲. گزینه ۱ درست است.

خلاصه مزایا و محدودیت‌های روش‌های مختلف تحقیق

نقاط قوت بالقوه	نقاط ضعف بالقوه
مطالعات موردی و تحقیقی بالینی ۱- اجتناب از موقعیت تصنعی آزمایشگاه ۲- مطالعه پیچیدگی کامل روابط فرد و محیط ۳- مطالعه عمیق افراد	۱- منتهی شدن به مشاهدات نامنظم ۲- ترغیب به تفسیر ذهنی داده‌ها ۳- پیچیده کردن روابط بین متغیرها
تحقیق آزمایشی و مطالعات آزمایشگاهی ۱- دستکاری متغیرهای موردنظر ۲- ثبت عینی داده‌ها ۳- برقراری رابطه علت و معلولی	۱- حذف پدیده‌هایی که در آزمایشگاه قابل مطالعه نیست. ۲- ایجاد موقعیت مصنوعی، که در نتیجه، محدودیت در تعمیم نتایج را موجب می‌شود. ۳- تقویت شاخص‌های خواست و انتظار آزمایشگر
تحقیق همبستگی و پرسشنامه‌ها ۱- بررسی انواع متغیرهای مختلف ۲- مطالعه روابط موجود بین تعداد زیادی از متغیرها	۱- برقراری روابط همبستگی نه روابط علی ۲- بی‌توجهی به روایی و پایایی ۳- دشواری‌های مربوط به روایی و پایایی در پرسشنامه‌های مبتنی بر گزارش شخصی

۷۳. گزینه ۲ درست است.

۷۴. گزینه ۱ درست است.

روان‌شناسان شخصیت، چهار نوع اطلاعات یا داده را در تحقیقات تشخیص داده‌اند (پلاک^۱، ۱۹۹۳). داده‌های مربوط به سوابق زندگی^۲ فرد (L)، داده‌های جمع‌آوری شده توسط مشاهده گر^۳ (O)، داده‌های حاصل از آزمون (T) و داده‌های حاصل از گزارش‌های شخصی (S). این چهار نوع داده را می‌توان با سر واژه LOTS به خاطر سپرد.

۷۵. گزینه ۱ درست است.

داده‌های از نوع (L) شامل اطلاعاتی است که فرد می‌تواند از طریق سوابق یا تاریخچه زندگی فرد به دست آورد.

۷۶. گزینه ۱ درست است.

^۱ - Block

^۲ - Life record

^۳ - Observer

داده‌های از نوع (O)، اطلاعاتی است که از افراد مطلع مانند والدین، دوستان یا معلمان به دست می‌آید. معمولاً این داده‌ها به شکل درجه‌بندی ویژگی‌های شخصیت درج می‌شود.

۷۷. گزینه ۳ درست است.

داده‌های از نوع (T) شامل اطلاعاتی است که از روش‌های آزمایشی یا آزمون‌های استاندارد به دست می‌آید. عملکرد فرد در آزمون‌های استاندارد شده مثل آزمون‌های هوش، نمونه‌هایی از داده‌های از نوع T هستند.

۷۸. گزینه ۴ درست است.

داده‌های از نوع S اطلاعاتی است که به وسیله خودآزمودنی به دست می‌آید. چنین داده‌هایی، معمولاً به صورت پاسخگویی به پرسشنامه است. در این موارد، فرد نقش مشاهده‌گر را بازی می‌کند و ویژگی‌های شخصیتی خود را درجه‌بندی می‌نماید. اگرچه بسیاری از روان‌شناسان شخصیت در درجه اول به خودسنجی تکیه می‌کنند، داده‌های دیگر نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۷۹. گزینه ۴ درست است.

نظریه‌ها، مجموعه‌ای از اصول هستند که برای توضیح طبقه خاصی از پدیده‌ها به کار می‌روند. برای اینکه نظریه‌های شخصیت سودمند باشند، باید آزمون‌پذیر بوده و توانایی برانگیختن پژوهش درباره موضوعات مختلفشان را داشته باشند. نظریه‌های شخصیت باید بتوانند با سازمان دادن داده‌های شخصیت در یک چهارچوب منسجم، آنها را روشن کنند و توضیح دهند. نظریه‌ها همچنین باید به ما کمک کنند تا رفتار را درک کرده و آن را پیش‌بینی کنیم.

۸۰. گزینه ۱ درست است.

اولاً، نظریه با فلسفه ارتباط دارد، ولی بسیار محدودتر از آن است. فلسفه، یعنی، عشق به خرد و فیلسوفان کسانی هستند که از طریق تفکر و استدلال، خردمندی را دنبال می‌کنند. فلسفه شاخه‌های متعددی دارد که یکی از آنها معرفت‌شناسی یا ماهیت‌دانش است. نظریه با این شاخه از فلسفه ارتباط بسیار نزدیکی دارد، زیرا ابزاری است که دانشمندان در تعقیب دانش از آن استفاده می‌کنند. فلسفه به چیزی که باید باشد می‌پردازد، در حالی که نظریه چنین نیست. نظریه با یک رشته اظهارات اگر-در این صورت سروکار دارد، ولی خوبی یا بدی نتایج این اظهارات از قلمرو آن خارج است.

۸۱. گزینه ۳ درست است.

گرچه نظریه مفهوم محدودتری از فلسفه است، اما از فرضیه گسترده‌تر است. یک نظریه خوب می‌تواند چندین فرضیه تولید کند. فرضیه، حدس یا پیش‌بینی فرهیخته‌ای است که اعتبار آن را می‌توان از طریق به کارگیری روش علمی آزمایش کرد.

۸۲. گزینه ۱ درست است.

مهمترین ملاک برای یک نظریه مفید، توانایی آن در برانگیختن و هدایت کردن پژوهش بیشتر است. نظریه مفید دو نوع پژوهش به وجود می‌آورد: پژوهش توصیفی و فرضیه‌آزمایی. پژوهش توصیفی می‌تواند نظریه موجود را گسترش دهد. پژوهش توصیفی با نظریه رابطه همزیست دارد. از یک سو، برای نظریه عناصر اصلی تامین می‌کند و از سوی دیگر، نیروی محرک خود را از این نظریه پویا و رو به گسترش کسب می‌کند. دومین نوع پژوهش که نظریه مفید به وجود می‌آورد، یعنی فرضیه‌آزمایی، به اثبات غیرمستقیم سودمندی نظریه منجر می‌شود.

فصل دوم: عوامل به وجود آورنده شخصیت

۸۳. گزینه ۴ درست است.

چون شخصیت را مجموعه ویژگی‌های جسمی، روانی و رفتاری در افراد توصیف کردیم، بنابراین، عواملی که به وجود آورنده این ویژگی‌ها به شمار می‌آیند، عوامل به وجود آورنده شخصیت نیز هستند. بخش اول این ویژگی‌ها، یعنی ویژگی‌های جسمی، ساخته وراثت و بخش دیگر آن، زاینده عوامل اجتماعی یا محیط است. بدیهی است که شخصیت هر فرد حاصل تعامل و تأثیر متقابل هر دو عامل است.

۸۴. گزینه ۲ درست است.

چون شخصیت را مجموعه ویژگی‌های جسمی، روانی و رفتاری در افراد توصیف کردیم، بنابراین، عواملی که به وجود آورنده این ویژگی‌ها به شمار می‌آیند، عوامل به وجود آورنده شخصیت نیز هستند. بخش اول این ویژگی‌ها، یعنی ویژگی‌های جسمی، ساخته وراثت و بخش دیگر آن، زاینده عوامل اجتماعی یا محیط است. بدیهی است که شخصیت هر فرد حاصل تعامل و تأثیر متقابل هر دو عامل است.

۸۵. گزینه ۱ درست است.

از لحظه‌ای که یک اسپرماتوزوئید یا سلول جنسی نر با یک اووم، یعنی سلول جنسی ماده در جریان عمل لقاح ترکیب می‌شود، نخستین سنگ بنای شخصیت فرد گذاشته می‌شود. ژن‌ها ناقلان اصلی صفات ارثی والدین به فرزندان هستند.

۸۶. گزینه ۳ درست است.

هر سلول معمولی بدن انسان دارای ۲۳ جفت کروموزوم است که این تعداد در سلول‌های جنسی نر ۲۳ عدد و در سلول جنسی ماده نیز ۲۳ عدد است. بدین ترتیب، وقتی سلول جنسی نر با سلول جنسی ماده ترکیب می‌شود، هر یک ۲۳ کروموزوم با خود وارد ترکیب می‌کند و در نتیجه سلول ترکیب شده که در واقع نخستین سلول یک انسان کامل است، دارای ۲۳ جفت کروموزوم می‌شود.

۸۷. گزینه ۴ درست است.

نکته دیگر در فرآیند ترکیب اسپرم و اووم آن است که ۲۲ جفت کروموزوم در زنان و ۲۲ جفت کروموزوم در مردان، هر جفت شبیه به هم بوده و در واقع مشابه کروموزوم‌های سلول‌های جنسی پدر و مادر دو به دو با هم جفت می‌شوند.

۸۸. گزینه ۳ درست است.

زوج بیست و سوم تعیین کننده جنسیت فرد است. چنانچه در ترکیب سلول‌های جنسی نر و ماده، سلول جنسی دارای کروموزوم X مرد با سلول جنسی زن که حاوی کروموزوم X است ترکیب شود، سلول حاصله از نظر کروموزومی به صورت XX بوده و فرزند دختر خواهد بود. اما اگر سلول جنسی نر که حاوی کروموزوم Y است با سلول جنسی ماده که دارای کروموزوم X است ترکیب شود، سلول حاصله از نظر کروموزومی به صورت XY بوده و فرزند پسر خواهد بود.

۸۹. گزینه ۱ درست است.

لااقل نخستین جنبه شخصیت فرد که سبب تمایز یک فرد از فرد دیگر می‌شود، یعنی جنسیت او، زاینده ترکیب خاص کروموزومی اوست که از والدین خود به ارث برده است.

۹۰. گزینه ۴ درست است.

ژن‌های معیوب و ناقل بیماری یا کروموزوم‌های دارای اختلال، به احتمال قوی شخصیت‌های نابهنجار و معیوب به بار خواهند آورد. البته لازم به توضیح است که انتقال نابهنجار بودن صفات شخصیتی همواره به وسیله ژن‌های معیوب انجام نمی‌گیرد. ژن‌ها با وجود ثباتی که دارند، بر اثر دو عامل ممکن است تغییرات ناگهانی و پیش‌بینی نشده داشته باشند. یکی، عامل جهش^۱ است؛ یعنی،

^۱ mutation

تغییرات ناگهانی در خود ژن‌ها که گاهی می‌تواند بسیار غیرعادی باشد. عامل دوم، تغییرات محیطی است؛ مثلاً، گاهی تابش اشعه ایکس می‌تواند تغییراتی را در ژن‌ها ایجاد کند. همچنین تغییرات درجه حرارت محیط می‌تواند تغییراتی را از نظر ژنتیکی به وجود آورد.

۹۱. گزینه ۱ درست است.

پاولوف (۱۹۲۶)، که مطالعات وی روی بازتاب‌های شرطی شهرت جهانی دارد، در گزارش‌های خود به تفاوت‌های فردی در سیستم‌های عصبی اشاره کرده و چهار نوع شخصیت را بر حسب این که در آن‌ها برانگیختگی^۱ یا بازداری^۲ غلبه داشته و این دو ویژگی متعادل یا متحرک باشند، بر شمرده است. اگر برانگیختگی و بازداری هر دو هم ارز باشند، دو حالت پیش می‌آید: (۱) چنانچه هر دو فرآیند قوی و متحرک و پر نوسان باشند، شخصیت حاصله، مزاج دموی^۳ خواهد داشت. (۲) چنانچه هر دو فرایند متعادل و راکد باشند، مزاج بلغمی^۴ نتیجه خواهد شد.

۹۲. گزینه ۲ درست است.

۹۳. گزینه ۳ درست است.

اگر برانگیختگی بیشتر از بازداری، یعنی هر دو فرایند نامتعادل باشند، شخصیت حاصله دارای مزاج صفراوی^۵ خواهد بود.

۹۴. گزینه ۴ درست است.

اگر برانگیختگی و بازداری هر دو ضعیف باشند، چه هر دو کند و راکد یا هر دو پر نوسان و متحرک باشند، شخصیتی که نتیجه می‌شود، شخصیت سودایی^۶ مزاج خواهد بود. اما به عقیده پاولوف، منش ارگانیزم، حاصل تعامل فرایندهای عصبی با تجارب محیطی است؛ یعنی، حاصل کنش و واکنش فعال و متقابل موجود زنده با محیط است.

۹۵. گزینه ۱ درست است.

ژن‌ها رفتار را کنترل نمی‌کنند، بلکه آنزیم‌هایی را در کنترل دارند که بر فرایندهای زیست شیمیایی مؤثرند و این فرآیندها به نوبه خود بر رفتار شخص اثر می‌گذارند. آنزیم‌ها و هورمون‌های کنترل کننده شخصیت و رفتار، ترشحات غدد مختلف بدن هستند. مهمترین این غدد، غدد درون‌ریز^۷ هستند که عامل اصلی ایجاد کننده تعادل و برقرار کننده ثبات محیط داخلی بدن هستند.

۹۶. گزینه ۱ درست است.

مهمترین این غده‌ها غده هیپوفیز است که کنترل بیشتر غدد دیگر را به عهده دارد.

۹۷. گزینه ۱ درست است.

توجه به تأثیر هورمون‌ها در شکل‌دهی شخصیت، بسیار قدیمی است. جالینوس^۸ طبیب یونانی این تأثیر را به صورت غلبه یکی از اختلاط چهارگانه تبیین و تشریح کرده است. به گفته جالینوس بسته به این که صفرا، سودا، خون، یا بلغم در شخص غلبه داشته باشد، چهار نوع مزاج یا خلق به وجود خواهد آمد که به ترتیب: صفراوی (عصبی مزاج و تندخو)، سوداوی (خیالباف و مالیخولیایی)، دموی (خوش خلق و خوش گذران)، و بلغمی (سرد و بی‌ثبات از نظر عاطفی) خواهند بود.

^۱ excitation

^۲ inhibition

^۳ sanguine

^۴ phlegmatic

^۵ choleric

^۶ Melancholil

^۷ endocrine glands

^۸ این طبقه‌بندی شخصیت، به بقراط نیز نسبت داده شده است.

۹۸. گزینه ۲ درست است.

۹۹. گزینه ۴ درست است.

۱۰۰. گزینه ۳ درست است.

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

در بعضی از جنبه‌های شخصیت به اندازه تغییر در شکل بینی و یا اندازه پاها امکان انتخاب وجود دارد. روان‌شناسان، جنبه‌های زیستی و ذاتی شخصیت را «خلق و خو» نامیده‌اند.

۱۰۲. گزینه ۱ درست است.

مفهوم خلق و خو به هر نوع رفتار یا هیجانی اطلاق می‌شود که تا حدودی ثابت و متمایزکننده است و بروز آن در نوزادی تحت‌تأثیر عوامل زیستی، از جمله تفاوت‌های عصبی- شیمیایی مغز است. به طور خلاصه، عنصر اصلی در مفهوم خلق و خو، تفاوت‌های فردی اولیه در کیفیت رفتارهای هیجانی است که تا حدودی پایدار، ارثی و بر مبنای فرآیندهای زیستی است.

۱۰۳. گزینه ۳ درست است.

سال‌های میانه قرن نوزدهم، شاهد انتشار کارهای دو تن از پیشگامان سنتزهای نوین است. اصل^۱ انواع چارلز داروین^۲ (۱۸۵۹) و تجربیات گریگور مندل^۳ در مورد دو رگه‌سازی گیاهان. در همین زمان، گالتون پسر عموی داروین، تحقیق خود را در مورد ارثی بودن نبوغ انجام داد و بحث «طبیعت- تربیت» را مطرح کرد. روانپزشک شهیر، امیل کراپلین^۴ نیز در همین ایام و به عنوان رقیب فروید در بنیانگذاری روان‌پزشکی جدید، به طبقه‌بندی نابهنجاری‌های ذهنی، که عمدتاً ارثی به حساب می‌آمدند، اقدام کرد.

۱۰۴. گزینه ۳ درست است.

در قرن بیستم، روانپزشک آلمانی، ارنست کرچمر^۵ تحقیقات خود را به تیپ بدنی و شخصیت اختصاص داد. کرچمر روشی را در اندازه‌گیری تیپ بدنی ابداع کرد که حاصل آن سه نوع تیپ شخصیتی اصلی است: پیک نیک (کوتاه و چاق)، آلتنیک (عضلانی با بدنی نیرومند) و آستنیک (بلند و لاغر). کرچمر، فرض را بر این گذاشت که بین تیپ بدنی و شخصیت بهنجار نیز رابطه وجود دارد.

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

کار کرچمر در مورد تیپ‌های بدنی و شخصیت به وسیله شلدون^۶ پیگیری شد. شلدون به صراحت کار خود را مطالعه روان‌شناسی سرشتی نام نهاد. شلدون اعلام کرد که هر فرد دارای یک ساخت زیستی بنیادی است (وضع جسمی و سرشت)، که طبیعت (مزاج) او را تعیین می‌کند.

۱۰۶. گزینه ۱ درست است.

^۱ The origin of Species

^۲ Charles Darwin

^۳ Gregor Mendel

^۴ Emil Kraepelin

^۵ Ernst Kretschmer

^۶ Sheldon

او نیز از سه بعد از وضعیت جسمانی افراد صحبت می‌کند که به مقدار زیاد به آنچه که کرچمر مطرح می‌کرد، نزدیک بود: آندومورفی^۱ (چاق و کوتاه)، مزومورفی^۲ (قوی، عضلانی و چهارشانه) و اکتومورفی^۳ (بلند، باریک و شکننده) کرچمر، روشی عینی نیز برای درجه‌بندی افراد در هر یک از این سه بعد به وجود آورد. به علاوه شلدون، با توجه به درجه‌بندی صفات هر گروه، سه نوع طبیعت (مزاج) را شناسائی کرد: ویسروتونیا^۴ (راحت‌طلب، مردم‌آمیز و خوش‌اشتها)، سوماتوتونیا (ماجراجو، اهل ریسک و پرخاشگر) و سربروتونیا (محتاط، ترسو و درون‌گرا). کرچمر رابطه بین درجه‌بندی ریخت‌بدنی و مزاج را نیز مطرح کرد.

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

سوماتوتونیا (ماجراجو، اهل ریسک و پرخاشگر)

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

سربروتونیا (محتاط، ترسو و درون‌گرا)

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

نیاز به استفاده از ابزارهای عینی برای اندازه‌گیری خلق و خو به وسیله روان‌شناس تحولی‌نگر جروم کاگان تشخیص داده شد. کاگان با الهام از نظر گالن در این مورد که هر یک از ما خلق و خویی را به ارث می‌بریم که بر اساس ساختار بدنی ماست، درصدد استفاده از ابزارهایی عینی و آزمایشگاهی برای اندازه‌گیری رفتار و عملکرد زیستی برآمد تا پدیدارشدن خلق و خو را در کودکی مطالعه کند.

^۱ Endomorphy

^۲ mesomorphy

^۳ Ectomorphy

^۴ visceratonia